

Rapportage

Vitaliteitscan Goudse Sportverenigingen 2022

Bram van Pelt
SPORT•GOUDA
Maart 2022

Vitaliteitscan Goudse Sportverenigingen 2022

	Inhoudsopgave	
1	Inleiding	2
2	De Goudse vitaliteitscan	
2.1.	De onderzoeksopzet	3
2.2.	Belangrijkste conclusies	4
2.3.	Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies	7
2.4.	Infographic	9
3	De basis op orde	
3.1.	Structuur en beleid	10
3.2.	Vrijwilligers en kader	11
3.3.	Ledenwerving en behoud.....	12
3.4.	Communicatie	14
3.5.	Sfeer en cultuur.....	14
3.6.	Financiën	15
3.7.	Accommodaties.....	17
4	Open en ondernemend	
4.1.	Vernieuwend Sportaanbod	18
4.2.	Maatschappelijke rol	19
4.3.	Gouda Goed Bezig	19
4.4.	Verenigingsondersteuning	20
Bijlage:	Achtergrondinformatie	
	Sportverenigingen in Nederland	21
	De Vitale vereniging.....	21
	Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen	22
	Sportverenigingen in Gouda	22

1. Inleiding

Voor u ligt de 1-meting van de Goudse Vitaliteitscan voor Sportverenigingen dat om het jaar wordt uitgezet onder de Goudse sportverenigingen. Dit rapport, opgesteld in februari 2022, is een vervolg op de 0-meting uit 2019. De scan geeft de sportverenigingen inzicht in de huidige situatie en wat kansen en bedreigingen zijn voor de komende jaren. Extra ten opzichte van de voorgaande scan zijn een aantal Coronapandemie gerelateerde vragen. We brengen de impact van de Coronacrisis hiermee in kaart. Samen met de resultaten van dit onderzoek helpt het ons om sportvereniging in Gouda (nog) beter en gericht te kunnen ondersteunen.

In de Goudse sportnota 'Sport en Bewegen in Gouda 2022' is opgenomen dat het vitaliseren van de Goudse sportverenigingen één van de opdrachten is van SPORT•GOUDA.

Maar wat is eigenlijk een vitale vereniging en hoe staat het met de vitaliteit van de sportverenigingen in Gouda? In de sportnota is de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren'.

SPORT•GOUDA onderschrijft die keuzevrijheid. Er is echter wel een verschil tussen de sportieve en maatschappelijke rol wat betreft vitaliteit. Om hierin duidelijkheid te verschaffen zijn bij de opzet van dit onderzoek de uitgangspunten van het NOC*NSF gevolgd. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn thema's geformuleerd die bijdragen aan de mogelijkheden van een vereniging om invulling te kunnen geven aan de maatschappelijke rol. Op basis hiervan is aan de vitaliteitsscan vorm en inhoud gegeven. Er is hierbij uitgegaan van de omschrijving van de opdracht in de sportnota:

De vitaliteit van de Goudse sportverenigingen wordt periodiek getoetst door middel van een uniforme vitaliteitsscan. De uitkomsten van deze scan worden gebruikt voor adviezen op maat om verenigingen te versterken en de sportparticipatie, in het bijzonder die van aandachtsgroepen, te vergroten.

Op basis van deze is de scan opgezet met daaraan gekoppeld de volgende drie doelstellingen:

1. Verenigingen inzicht geven in hun vitaliteit.
2. Een stadsbreed overzicht krijgen van de vitaliteit van de verenigingen met als doel ondersteuning doelmatig vorm te geven.
3. Een beeld krijgen waar de kansen voor het vergroten van de maatschappelijke rol voor verenigingen liggen.

In deze rapportage zijn de uitkomsten van de 1-meting uit 2022 opgenomen. In hoofdstuk 2 is de onderzoekopzet uiteengezet, zijn de belangrijkste conclusies en bevindingen opgenomen en wordt inzichtelijk gemaakt welke ondersteuningsacties uit de rapportage gaan volgen. Het wordt afgesloten met een infographic. Hoofdstuk 3 gaat dieper in op de data die naar voren zijn gekomen bij de 'basis op orde' en hoofdstuk 4 over de data van 'open en ondernemend'.

2. De Goudse Vitaliteitsscan

2.1 De onderzoeksopzet

Zoals in de inleiding is aangegeven is de scan in opdracht van de Gemeente Gouda uitgevoerd. De hoofdvraag voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Hoe is het gesteld met de vitaliteit van de Goudse sportverenigingen, en op welke gebieden liggen de kansen voor doelmatige ondersteuning bij de verenigingen?

De scan is zo opgezet dat de data gebruikt kunnen worden bij het geven van antwoorden op de hoofdvraag. Dit om verenigingen, naast het verhogen van de vitaliteit, in staat te stellen om een grotere maatschappelijke rol te kunnen formuleren en na te leven.

Voor de opzet van de scan en het vaststellen van de vragen zijn de uitgangspunten die het NOC*NSF hanteert over de vitaliteit van verenigingen aangehouden. Zo kan er op doeltreffende wijze gegevens uit de scan worden gehaald die een antwoord geven op de 3-ledige doelstelling (zie inleiding).

Voor het onderzoek is gekozen voor de digitale vragenlijst via Data Collect & Advies. Deze vragenlijst is aangekocht door SPORT•GOUDA, wat het mogelijk maakt om het onderzoek periodiek te herhalen. Een bijkomend voordeel hiervan is dat de mogelijkheid ontstond om meer specifieke vragen op te nemen. Voor de bespreking van de resultaten met de verenigingen kan eenvoudig een verslag met de individuele uitkomsten worden gegenereerd. Een nadeel van dit programma is dat alle vragen zelf verwerkt moeten worden, omdat er geen verwerkingsprogramma voor de data bij zat en dat kost tijd en inspanning.

De vragenlijst bestaat uit 65 vragen verdeeld over 12 thema's:

- Algemene gegevens
- Structuur en Beleid
- Vrijwilligers en Kader
- Ledenwerving en Behoud
- Financiën
- Accommodatie
- Communicatie
- Sfeer en Cultuur
- Vernieuwend Sportaanbod
- Maatschappelijke Rol
- Gouda Goed Bezig
- Verenigingsondersteuning

Deze thema's zijn benoemd in het plan van aanpak van verenigingsondersteuning bij SPORT•GOUDA en sluiten aan bij het Sportakkoord, het Preventieakkoord, de Gouda Goed Bezig aanpak en het Gouds Sociaal Domein.

Voor dit onderzoek hebben 60 verenigingen een uitnodiging gehad. Na een eerste uitnodiging op 8 december 2021 is er op 17 december een herinnering gestuurd. Daarna zijn er een aantal verenigingen direct benaderd om alsnog de scan in te vullen. 31 december 2021 is de reactietermijn gesloten.

In totaal hebben 33 sportaanbieders de vragenlijst behorende bij de vitaliteitsscan ingevuld, een respons van 55 procent. Het ging om 33 Goudse Sportaanbieders met in totaal rond de 10.000 spelende leden, 1.500 niet spelende leden en 250 donateurs.

Het merendeel van de respondenten biedt sportactiviteiten aan in de wijken Bloemendaal (48%), Goverwelle (24%) en Noord (21%).

2.2 Belangrijkste conclusies

In totaal hebben 33 Goudse sportaanbieders met in totaal rond de 10.000 spelende leden, 1.500 niet spelende leden en 250 donateurs de vitaliteitscan ingevuld, een respons van 55%.

Na verwerking van de data zijn drie hoofconclusies te trekken:

- Tijdens de coronapandemie is het ledenaantal bij het overgrote deel van de verenigingen niet gedaald en zagen meerdere (buiten)sporten zelfs een stijging. Vrijwilligers en kader bleken 'extra' moeilijk te binden en behouden. Het merendeel van de verenigingen geeft aan dat de coronacrisis invloed heeft op de financiële situatie. Echter is voldoende (financiële)steun ervaren om het hoofd boven water te houden.
- Verenigingen hebben de 'basis' behoorlijk op orde. Er zijn vrijwel geen verenigingen met grote financiële zorgen. Wel zijn er een aantal overkoepelende uitdagingen te benoemen. Deze liggen vooral op beleidsniveau, het versterken van de bestuurlijke kracht, het structureel werven en behouden van voldoende vrijwilligers & kader, het optimaliseren van de accommodaties en het verhogen van de inkomsten.
- De uitdagingen voor verenigingen om 'open en ondernemende' doelstellingen te formuleren en na te leven zijn een stuk groter. Er is een aantal verenigingen, vooral met een hoge organisatiegraad, die hierin succesvol is. Het is niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken.

Een scan als deze heeft pas waarde indien er voldoende respons is. De respons van dit onderzoek is uitgekomen op 55%. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke gemiddelde respons van vitaliteitscans en verenigingsmonitors die door Data Collect & Advies en het Mulier Instituut zijn uitgevoerd.

2.2.1 Invloed Coronapandemie

Ondanks de coronapandemie zag slechts 23% van de verenigingen een daling in het ledenaantal ten opzichte van 2 jaar geleden. Meerdere (buiten)sportverenigingen (43%) zagen zelfs een stijging in het aantal leden door corona.

Verenigingen vonden het extra lastig tijdens de coronapandemie om vrijwilligers en kader te binden en behouden veelal doordat er geen fysiek contact was.

70% van de respondenten geeft aan dat de coronacrisis invloed heeft op de financiële situatie van de vereniging. Daartegenover geeft maar 13% van de respondenten aan de financiële situatie de komende 2 jaar somber in te zien. 13% van de respondenten geeft aan niet voldoende ondersteuning te hebben gekregen rondom de coronacrisis. En 17% van de respondenten vinden de financiële ondersteuning onvoldoende toegankelijk. Wat betreft de financiële situatie van de vereniging heeft de coronacrisis met name invloed gehad op kantineopbrengsten.

2.2.2 Basis op orde

Uit de data blijkt dat de verenigingen over het algemeen de basis redelijk op orde hebben. Er geven weinig verenigingen aan grote financiële uitdagingen te hebben en de organisatiegraad is ook behoorlijk.

Wel zijn er binnen de 'basis op orde' een aantal uitdagingen en problemen te benoemen. Meerdere verenigingen geven aan extra aandacht te willen besteden aan het structureel werven en behouden van vrijwilligers en kader om hiermee de vitaliteit van de vereniging te verhogen. Andere uitdagingen liggen op beleidsniveau, het verhogen van de inkomsten en het optimaliseren van de accommodaties.

Structuur en Beleid

- Niet alle verenigingen hebben een beleidsplan; 40% heeft dit niet. Diverse verenigingen zijn wel bezig met bijstellen of ontwikkelen hiervan;
- Een groeiend aantal besturen heeft leden die jonger zijn dan 35 jaar (43%) en een man/vrouw verhouding van 5 staat tot 3;

Vrijwilligers en Kader

- Verenigingen ervaren vrijwilligersproblematiek. 40% van de verenigingen heeft vacatures in het bestuur en krijgt 67% de vacatures rondom vrijwilligers en kader niet op adequate wijze vervuld. Eén van de oorzaken hiervoor kan zijn dat maar liefst 63% geen vrijwilligersbeleid heeft. Meerdere verenigingen geven aan in 2022 een vrijwilligersbeleid te ontwikkelen.

Ledenwerving en Behoud

- 23% van de verenigingen ervaart een daling van het aantal leden ten opzichte van 2 jaar geleden;
- Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (83%), sportkennismakingslessen (63%) en social media (60%);
- 47% van de verenigingen maakt voor Goudse minima gebruik van het Kind Pakket en 30% van de verenigingen maakt gebruik van het Volwassenenfonds. Voor verenigingen zijn dit potentiële leden.

Communicatie

- 34% van de verenigingen heeft een vastgelegd communicatieplan. 48% heeft dat helemaal niet en 17% deels;
- De verenigingen informeren leden met namen via de website (93%) en e-mail (93%);
- 76% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 17% geeft aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 7% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA.
- Met de bond en andere verenigingen geeft 79% van de respondenten aan indien nodig goed contact te hebben, 17% deels goed contact te hebben en 4% niet goed contact te hebben.

Sfeer en Cultuur

- De betrokkenheid van leden is hoog. 72% van de respondenten geeft aan dat leden betrokken zijn en de overige 28% geeft aan dat leden deels betrokken zijn. Daarnaast ervaren de respondenten in ruime mate een goede sfeer en geeft 97% een veilig sportklimaat te hebben;
- 52% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben. Meerdere respondenten geven aan een vertrouwenspersoon/commissie te willen.

Financiën

- Financieel zien weinig verenigingen echt grootschalige problemen op zich af komen; 60% is neutraal over de financiële situatie voor de komende 2 jaar. 27% ziet de toekomst zelfs zonnig of meer dan zonnig in;
- Maar 27% van de verenigingen is tevreden over het aantal sponsors. Daarnaast wordt er nog in beperkte mate gebruik gemaakt van subsidieregelingen en fondsen;
- Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (60%) niet verhoogd;
- Verenigingen kunnen op diverse manieren extra inkomsten genereren. Naast contributie en sponsoring worden er nog andere wegen gebruikt.

Accommodatie

- Binnen de accommodaties zijn de problemen divers. Er is hierbij geen overkoepelende problematiek te benoemen. Hier komen we later in het rapport op terug.

Verenigingsondersteuning

- De respondenten is gevraagd welke behoefte er is aan verenigingsondersteuning. Paragraaf 4.5 'Verenigingsondersteuning' geeft een overzicht;
- 66% van de verenigingen is bekend met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Sportlijn van NOC*NSF Sportakkoord.

2.2.3 Open en ondernemend

Het aantal verenigingen, dat open en ondernemend is (of dat kan of wil) is relatief laag. Er zijn een paar sterke vitale verenigingen die betrokken en ondernemend actief zijn en de maatschappelijke rol hebben geborgd. Wel is er een aantal, dat al aanbod voor specifieke doelgroepen heeft zoals zitvolleybal, veteranenvoetbal en rolstoelbasketbal. Daarnaast is er een aantal verenigingen actief in de wijk met clinics voor kansarme jongeren en statushouders, wikevenementen en zomeractiviteiten.

Het is niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken. Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams en de sportmakelaars/buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders. Het is hierbij de taak van SPORT•GOUDA om potentiële samenwerkingspartners helder aan te geven wat de meerwaarde is van de samenwerking.

Vernieuwend Sportaanbod

- Bij diverse verenigingen (34%) is een speciaal aanbod voor ouderen (55+), 14% heeft interesse om speciaal aanbod hiervoor te ontwikkelen;
- Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (21%), mentale beperking (17%) en lichamelijke beperking (14%). Voor statushouders heeft 7% een speciaal aanbod. Helaas is onder de respondenten geen vereniging met speciaal aanbod voor dak- en thuislozen. 7% geeft wel aan hier interesse in te hebben. Uitgangspunt hierbij is: 'Gewoon als het kan en bijzonder als het moet';

Maatschappelijke Rol

- 34% van de verenigingen is actief in de wijk met maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's. Daarnaast heeft 14% interesse om maatschappelijk actief in de wijk te worden;
- Er worden 2 belangrijke redenen gegeven om niet actief te zijn. Enerzijds het ontbreken van een eigen locatie en anderzijds geen onwenselijke druk op het vrijwilligersbestand.

Bij verenigingen die hebben aangegeven niet actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein wordt dit meegenomen als bespreekpunt in de individuele gesprekken.

Gouda Goed Bezig

Binnen de drie uitgangspunten van Gouda Goed Bezig zijn verenigingen vooral actief op het gebied van het rookvrij maken van de accommodaties. In mindere mate is er aandacht voor het gezonder maken van het aanbod in de kantine en de verduurzaming van accommodaties. Wel neemt aandacht hiervoor steeds meer toe. Meenemen en ondersteunen van verenigingen die hier werk van maken is daarom blijvend nodig. De Gouda Goed Bezig regisseur (JOGG) is hier volop mee aan de slag.

- 83% van de verenigingen is aan de slag met rookvrije sportaccommodatie en 7% gaat hier de komende 2 jaar mee aan de slag;
- 34% van de verenigingen heeft een gezonder aanbod in de kantine en 28% is van plan om de komende 2 jaar dit aan te pakken;
- 45% van de verenigingen is actief bezig met duurzaamheid en 17% geeft aan met het verduurzamen van de vereniging binnen 2 jaar aan de slag te gaan.

2.3 Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies

De bevindingen en conclusies van de scan zijn vertaald naar de uitgangspunten voor de verenigingsondersteuning van SPORT•GOUDA voor 2022.

Samen met de gemeente en het maatschappelijk middenveld gaat SPORT•GOUDA als regievoerder de verenigingen ondersteunen vitaler te worden. Daarnaast worden verenigingen, nog meer gestimuleerd en uitgedaagd om 'open en ondernemend' te worden.

Met de verenigingen die dit hebben aangegeven (69%) worden individuele gesprekken gehouden waarbij de antwoorden van de scan besproken worden. Uitgangspunt hierbij is tot concrete acties te komen. Op deze manier wordt ondersteuning op maat geboden.

Vanuit SPORT•GOUDA worden de verenigingen hierbij ondersteund vanuit 7 programmalijnen:

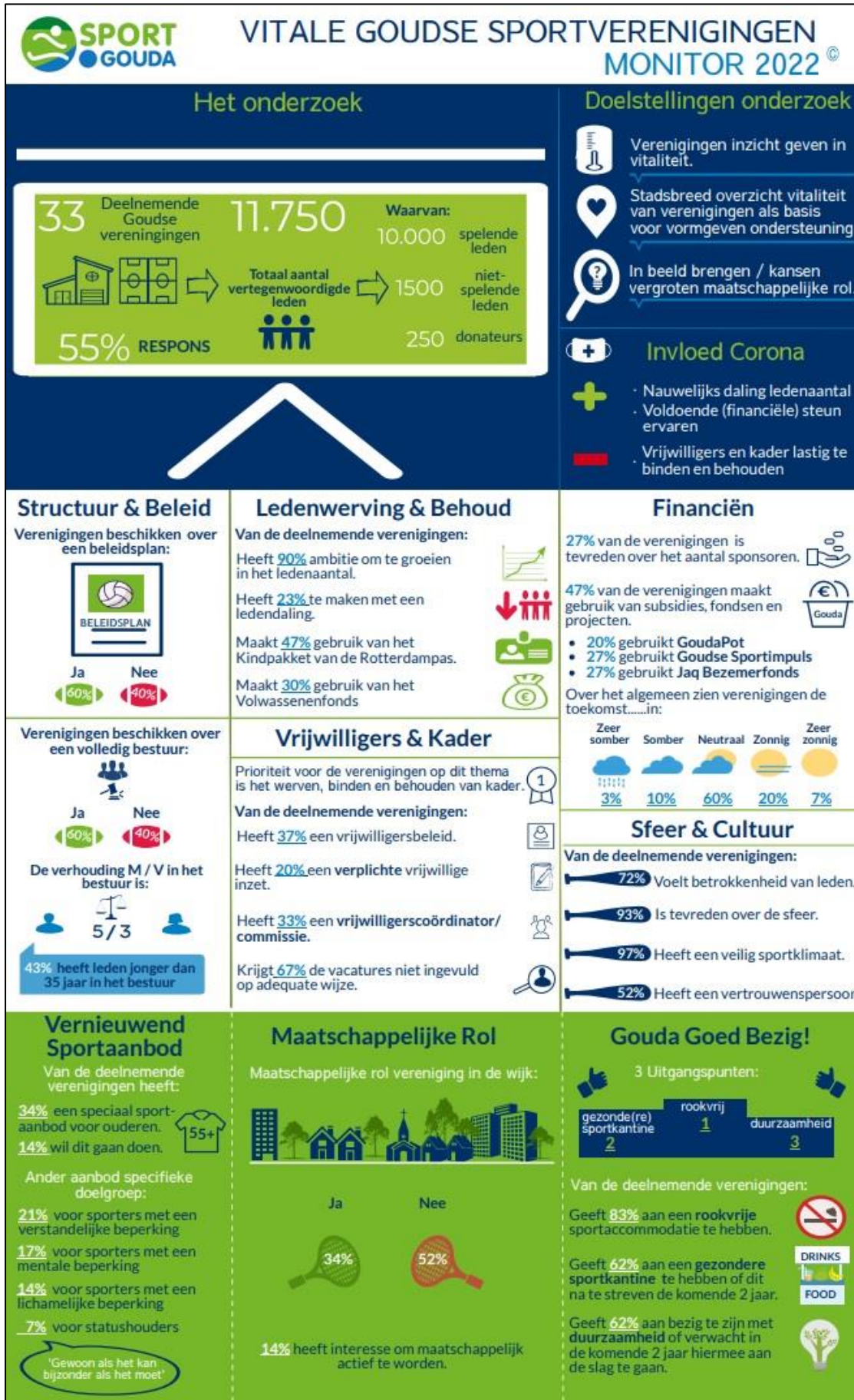
1. Basis op orde
2. Verbinding intern/extern sportvereniging
3. (Jeugd) in beweging
4. Maatschappelijke rol
5. Subsidieregeling en financiering
6. Kennisplatform en communicatie
7. Duurzame sportvereniging en Gouda Goed Bezig

Op basis van de uitkomsten van de scan zullen de volgende maatregelen worden ingezet:

	Wat gaan we doen	Doelstelling
1. Basis op orde		
1	Versterken verenigingen door de uitkomsten van de scan te bespreken en vervolgspraken maken voor ondersteuning	Het verhogen van de vitaliteit van de Verenigingen, op basis van de vitaliteitsscan
2	Aanpakken uitdagingen die verenigingen sterker maken d.m.v. specifieke begeleiding	Verbetering vitaliteit verenigingen door verenigingsbegeleiding
3	Actief aan de slag met Clubkadercoaching	Versterken clubkader door coaching 'on the job' volgens clubkadermethode
4	De inclusieve sportaanbieder	De sportaanbieder toegankelijk maken voor iedereen
5	Inzet Services Sportlijn NOC*NSF	Effectieve inzet beschikbare Services Sportlijn NOC*NSF
6	Een sportvereniging overstijgend vertrouwenspersoon aanstellen binnen de gemeente	Mogelijk maken om buiten de vereniging een algemene vertrouwenspersoon in te schakelen voor de Goudse sport
2. Verbinding intern/extern sportvereniging		
7	Verbinding bedrijven en maatschappelijke organisaties	Samenwerking tot stand brengen met diverse partijen
8	Samenwerking NOC*NSF, bonden, verenigingen	Verenigingen versterken door te verbinden met NOC*NSF, bonden en andere verenigingen
9	Verbinding met Onderwijs de Brede School	Samen optrekken met de Brede School om jeugd te laten bewegen d.m.v. de vitale sportaanbieder
3. (Jeugd) in beweging		
10	Sportaanbieders 'in the picture' bij de Goudse jeugd	Jeugd kennis laten maken met het diverse sportaanbod van verenigingen (o.a. Onder schoolse Sportkennismakingslessen en Sportcampus)

4. Maatschappelijke Rol		
11	Aantal verenigingen die hun maatschappelijke rol vorm geven vergroten	Verenigingen begeleiden bij invullen maatschappelijk rol
5. Subsidieregeling en Financiering		
12	Adviseren in subsidiemogelijkheden en financiering	(Pro)actief adviseren van verenigingen bij subsidiemogelijkheden en financiering
13	Het Kindpakket en het Volwassenenfonds voor minima wordt breed onder de aandacht gebracht bij verenigingen.	Het aantal verenigingen dat zich aansluit bij het Kindpakket en het Volwassenenfonds verhogen.
6. Kennisplatform Communicatie		
14	Verenigingsnieuwsbrieven	Delen van relevante informatie richting verenigingen
15	Organiseren interactieve Sportcafés	Verspreiden kennis van interessante thema-avonden waaronder over het binden en behouden van leden, vrijwilligers en kader
16	Sportcongres en sportverkiezing	Organisatie Sportcongresweek en sportverkiezing voor doelgroep/stakeholders Bewegen & Leefstijl breed met workshops, discussiepanels, presentaties etc.
7. Duurzame sportvereniging en Gouda Goed Bezig		
17	Verenigingen actief aan de slag laten gaan met de Gezonde sportkantine.	In Gouda zijn er in 2023 acht gezonde sportkantines. Minstens twee kantines vallen buiten de eigen accommodaties van SPORT•GOUDA.
18	Verenigingen enthousiasmeren voor het voeren van een rookvrij sportterrein.	In Gouda zijn er in 2023 15 sportaccommodaties rookvrij.
19	Duurzaamheidsmaatregelen binnen sportverenigingen tot stand brengen.	Sportverenigingen worden actief betrokken c.q. ondersteund bij verduurzaming.

2.4 Infographic

3. De basis op orde

Bij het verwerken van de gegevens kan geconcludeerd worden dat verreweg de meeste verenigingen die de scan hebben ingevuld de basis goed op orde hebben. Per thema zijn diverse vragen gesteld waaruit deze conclusie getrokken kan worden. Om inzicht te geven in de cijfers achter de conclusies, worden hier de thema's uiteengezet.

3.1 Structuur en beleid

Een beleidsplan geeft verenigingen houvast voor het maken van de juiste keuzes; 60% van de verenigingen heeft een beleidsplan. Deze plannen zijn maximaal 4 jaar oud. Er zijn diverse verenigingen aan de slag of willen hier stappen in zetten met de opzet van een beleidsplan. Dit betreft niet alleen de 40% die nog geen beleidsplan heeft. Ook verenigingen die al wel een beleidsplan hebben stellen dit bij of stellen een nieuw plan op.

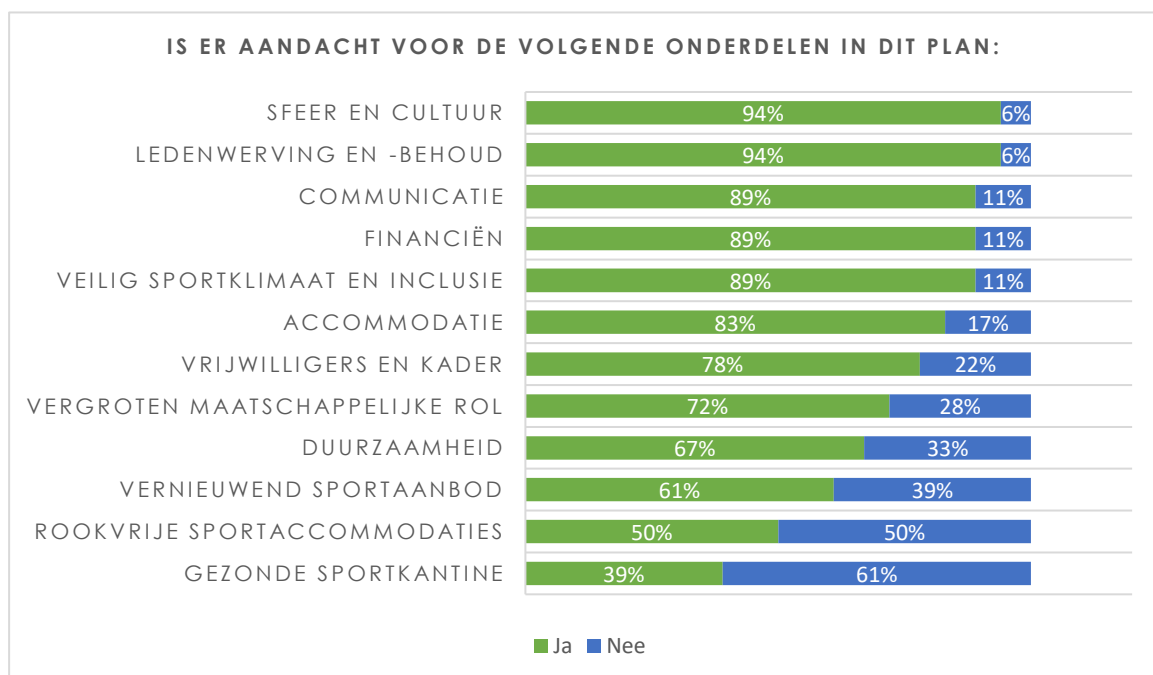
In de beleidsplannen is met name aandacht voor de thema's op het gebied van 'de basis op orde'. Denk hierbij aan ledenwerving en -behoud (94%), sfeer en cultuur (94%), communicatie (89%), financiën (89%) en Veilig Sportklimaat & Inclusie (89%).

Ten opzichte van de 0-meting in 2019 is het bestuur van de Goudse sportvereniging beter bezet. Waar in 2019 66% van de verenigingen vacatures in het bestuur open had staan is dit nu nog 40%. Meer dan de helft van deze verenigingen geven aan een secretaris te zoeken.

Opmerkelijk is dat net als in 2019 een groeiend aantal verenigingsbesturen (43%), leden heeft die jonger zijn dan 35 jaar. Daarnaast bestaat onder de respondenten een verenigingsbestuur in verhouding uit 5 mannen en 3 vrouwen. Deze ontwikkeling is goed voor de diversiteit en juiste afspiegeling van de leden in het bestuur.

77% van de respondenten is voorbereid op de per 1 juli 2021 ingetreden nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Deze wet is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Er zijn regels opgesteld over taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid.

De onderstaande tabel geeft weer wat de scores zijn op de verschillende thema's van verenigingen die een beleidsplan hebben.

3.2 Vrijwilligers en kader

Bij dit thema is het werven, binden en behouden van kader het meest genoemd. Des te opvallender is dat net als in 2019 het borgen in de visie en structuur van het werven, binden en behouden van vrijwilligers matig is verzorgd. Zo heeft minder dan de helft een vastgesteld vrijwilligersbeleid en bijna 70% heeft geen vrijwilligerscoördinator of -commissie.

Dit ondanks dat 67% van de verenigingen in onvoldoende mate vacatures adequaat en naar tevredenheid ingevuld krijgt en 67% niet goed gestructureerd werft en behoudt. 20% van de verenigingen kent een verplichte inzet voor haar leden. Dit is een daling van 20% ten opzichte van de scan uit 2019. Daarnaast maakt men in 33% van de gevallen gebruik van stagiaires.

Een ruime meerderheid van de verenigingen geeft aan dat meer betaalde functies niet de oplossing voor het probleem is. Voornaamste reden hiervoor is dat een vereniging een vereniging door en voor vrijwilligers moet blijven. Toch blijkt uit landelijke gegevens dat (tijdelijke) inzet van professionals met verenigingsmanagement taken wel een structurele verbetering tot stand kan brengen. Daarnaast kan het VIP (Vrijwilligers Informatie Punt) van de gemeente Gouda van betekenis zijn. Enerzijds door deskundigheidsbevordering en anderzijds door in samenwerking met o.a. de jobcoaches de afstand van langdurig werklozen tot het doen van vrijwilligerswerk te verkleinen. Dan is afstemming op beleidsniveau wel noodzakelijk. Meerdere verenigingen geven aan in 2022 een vrijwilligersbeleid te ontwikkelen.

Een aantal verenigingen heeft een 'verplichte vrijwillige inzet'. Het gaat hierbij om 20%. De uitgangspunten hiervan zijn divers:

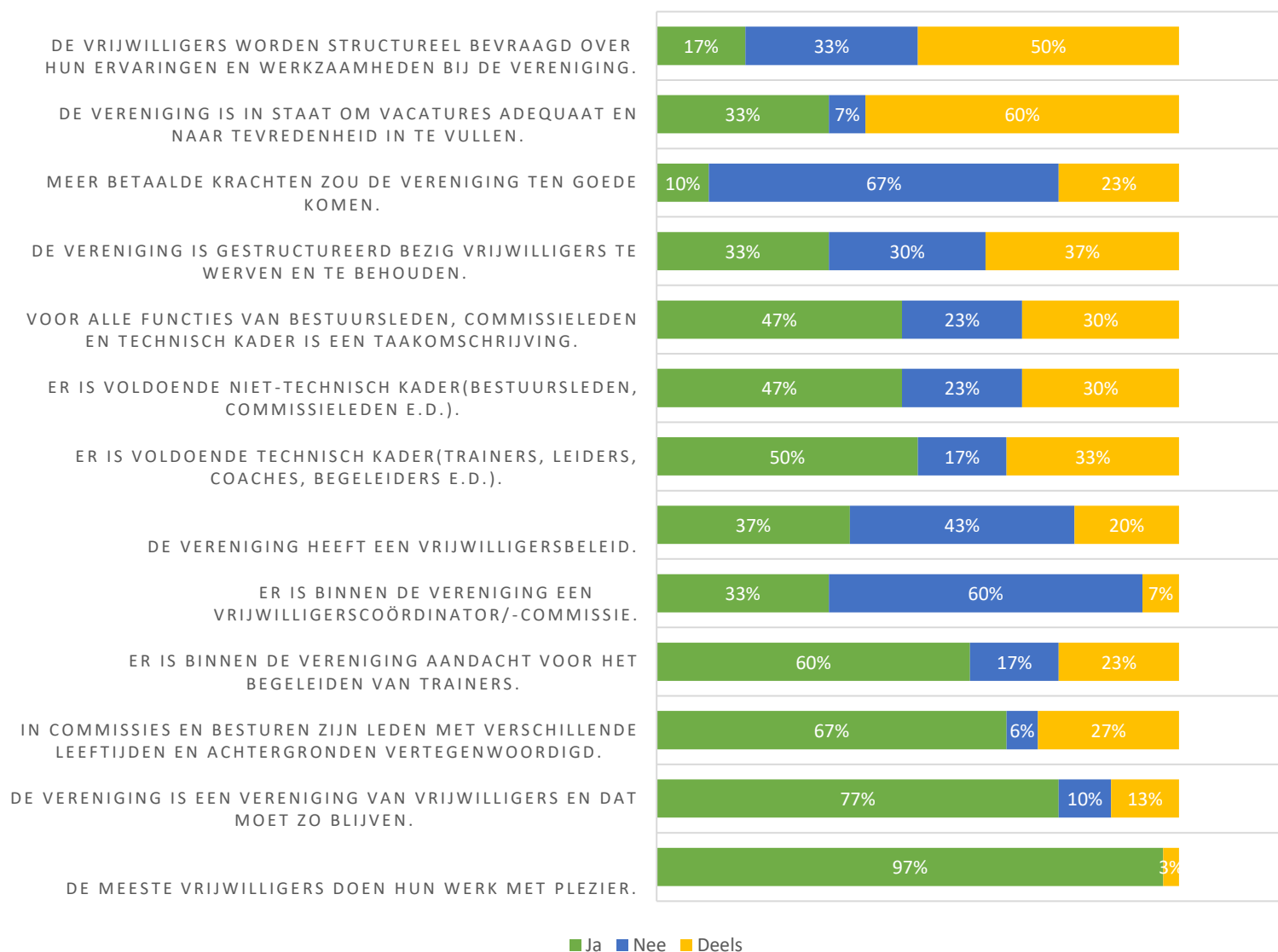
- Minimaal 20 uur vrijwilligerswerk per jaar door leden of ouders van jeugdleden;
- Een aantal keer per jaar bardienst draaien of een taak bij wedstrijddagen, wanneer je niet in een commissie actief bent;
- Verplichting van 2 vrijwilligersdiensten van 4 uur per seizoen voor ouders en spelers. Daarnaast vraag om extra contributie (100 euro) begin seizoen. Bij juiste invulling diensten geld terug bij einde lidmaatschap. Bij niet vervullen 'boete' van 50 euro per keer.

Ongeveer de helft van de verenigingen heeft betaalde functies. Maar liefst 92% hiervan betaalt (hoofd)trainers. Andere posities waarbij een vergoeding betaald wordt zijn barmedewerkers, verenigingsmanagers, medewerkers beheer en onderhoud en hoofd jeugdopleiding.

Een andere manier om aan kader te komen is door het aanbieden van stageplaatsen. Van alle verenigingen in Gouda is 33% een erkend leerbedrijf voor stageplaatsen. Het aanbieden van stageplaatsen wordt vooral ingezet op sport specifieke taken, zoals trainingen. Bij een enkele vereniging kunnen stagiaires breder ingezet worden zoals in de kantine of voor een bedrijfskundig onderzoek.

Vrijwilligers werven en behouden is een belangrijk aandachtspunt voor veel verenigingen. De bevindingen uit het onderzoek:

VRIJWILLIGERS & KADER

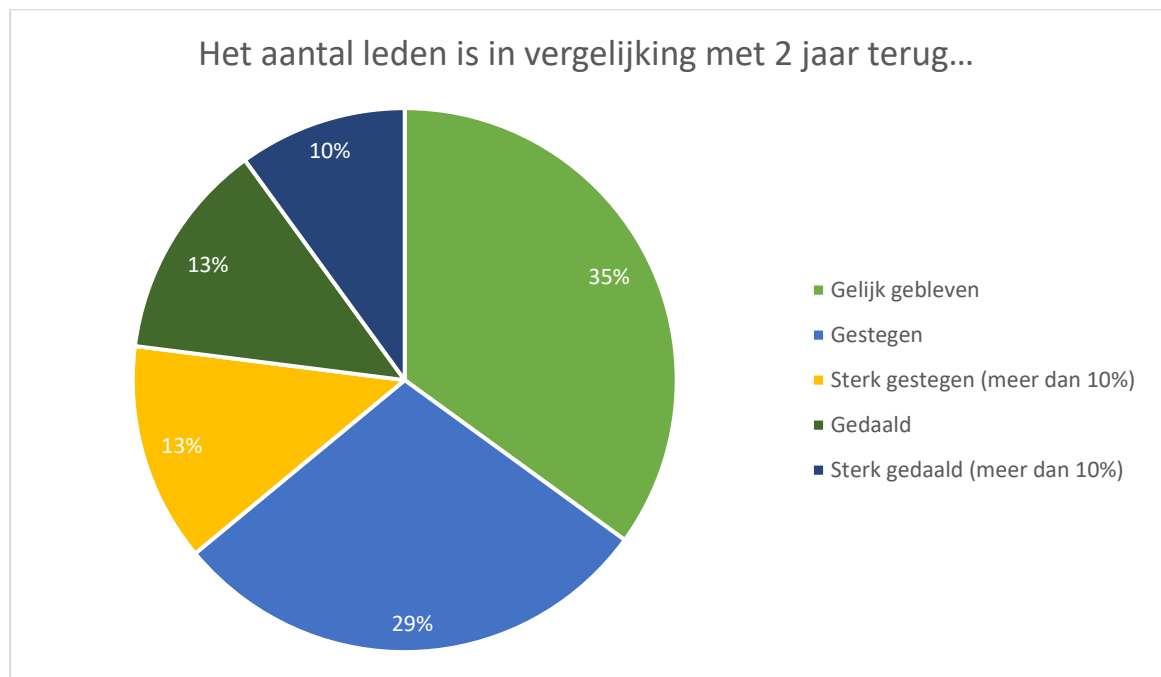

Verenigingen vonden het extra lastig tijdens de coronapandemie om vrijwilligers en kader te binden en behouden. De belangrijkste redenen waren:

- Geen fysiek/live contact door sluiten van clubhuizen, verbod op publiek, schrappen van evenementen etc.
- Veel vrijwilligers zijn andere dingen gaan doen en moeilijk terug te halen;
- Weinig interactie, minder makkelijk te vinden en aan te spreken;
- Niet laten vaccineren.

3.3 Ledenwerving en behoud

De afgelopen twee jaar zijn diverse ontwikkelingen zichtbaar op het gebied van de ledenaantallen. Bij 35% van de verenigingen is het ledenaantal gelijk gebleven. Maar liefst bij 43% van de verenigingen is het ledenaantal gestegen. 23% ervaart een daling van het aantal leden. Ten opzichte van 2019 bleek 30% van de verenigingen een daling te ervaren van het aantal leden.

De belangrijkste redenen van dalende ledenaantallen zijn:

- Door coronacrisis meer interesse/mogelijk in buitensport;
- Door coronacrisis op ongunstige tijden mogelijk sporten;
- Andere levensfase, oudere leeftijd, fysieke ongemakken;
- Populariteit sport.

Bij de stijgers zijn de voornaamste redenen:

- Meer interesse in buitensport;
- Uitbreiding aanbod;
- Kwaliteit aanbod;
- Kennismakingslessen en ledenwerfacties (met name voor nieuwe jeugdleden);
- Sfeer op de vereniging.

90% van de verenigingen geeft aan te willen groeien in leden. Sommige verenigingen hebben een ledenstop, omdat er op de accommodatie geen ruimte meer is. Van deze groep geeft 7% aan een ledenstop te hebben en 13% heeft voor sommige leeftijdsgroepen of takken van sport een wachtlijst.

Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (83%) en social media (60%). Populair als ledenwerfactiviteit zijn de sportkennismakingslessen in samenwerking met de Brede School en SPORT•GOUDA. 63% geeft aan nieuwe leden te werven via deze sportkennismakingslessen. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van 2019. Daarnaast wordt het aanbieden van vriendjesdagen, open dagen en flyeracties vaker genoemd voor ledenwerving. Ledenwerfacties worden vaker effectief ingezet bij jeugdleden dan bij seniorenleden volgens de respondenten. Een vereniging heeft onlangs een Commissie Ledenbinding ('Clubliefde') ingesteld.

De meerderheid van de verenigingen (90%) besteedt aandacht aan een lid indien die zijn of haar lidmaatschap opzegt. Meestal gebeurt dit per e-mail (63%) of telefoon (41%). Ook zijn er verenigingen die een exitgesprek voeren (26%).

De Rotterdamdampas, die door middel van het Kindpakket, sporten voor kinderen van minima mogelijk maakt, wordt redelijk ingezet. De helft van de verenigingen (47%) heeft zich hiervoor aangemeld. Sinds 1 januari 2021 is de gemeente Gouda aangesloten bij het landelijke Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Het is een pilot voor een periode van 1,5 jaar tot de zomer van 2022. Goudse minima kunnen via het Volwassenenfonds de contributie bij een sportvereniging vergoed krijgen tot een maximum van € 250,- per 12 maanden. 30% van de verenigingen geven aan hier gebruik van te maken.

Op de vraag of de coronacrisis invloed heeft gehad op het aantal leden binnen de vereniging geeft 50% een bevestigend antwoord. Ondanks de coronapandemie zag slechts 23% van de verenigingen een daling in het ledenaantal ten opzichte van 2 jaar leden. Meerdere (buiten)sporten zagen zelfs een stijging in het aantal leden door corona (43%). De belangrijkste redenen hiervan zijn:

- De mogelijkheden tijdens de coronacrisis tot buitensporten;
- Door de beperkingen op ongunstige tijden mogen sporten;
- De verplichting tot vaccinatie.

3.4 Communicatie

De meerderheid van alle verenigingen geeft aan dat de communicatie op verschillende niveaus binnen de vereniging naar tevredenheid verloopt. Wel heeft maar 34% een vastgelegd communicatieplan. 48% heeft dat helemaal niet en 17% deels.

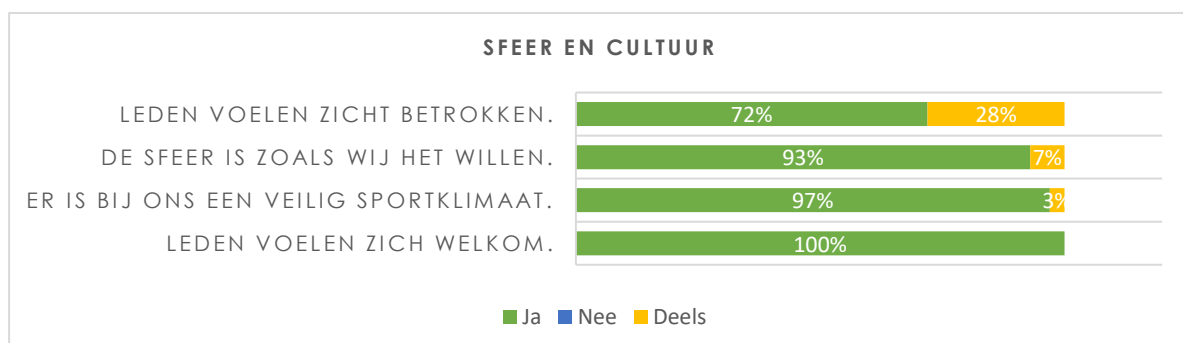
76% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. Daarnaast geeft 17% aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 7% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. Met de bond en andere verenigingen geeft 79% van de respondenten aan indien nodig goed contact te hebben, 17% deels goed contact te hebben en 4% niet goed contact te hebben.

De verenigingen informeren leden met namen via de website (93%), e-mail (93%), (digitale)nieuwsbrief (62%) en social media (62%). Daarnaast geeft 34% aan een eigen app te gebruiken om leden te informeren.

3.5 Sfeer en Cultuur

72% van de leden voelen zich betrokken en de overige 28% voelt zich deels betrokken bij de vereniging. In 2019 vond maar 50% van de respondenten dat leden betrokken waren bij de vereniging en 48% deels betrokken. 93% van de respondenten geven aan dat de sfeer en cultuur is zoals zij het willen, leden voelen zich welkom (100%) en er bij de verenigingen een veilig sportklimaat heerst (97%). Hierbij is het uiteraard wel zo dat dit het beeld is van de respondent. Één vereniging geeft aan wat betreft sfeer minder consumerisme te willen en meer collectivisme binnen de vereniging.

50% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben. Meerdere respondenten geven aan een vertrouwenspersoon/commissie te willen.

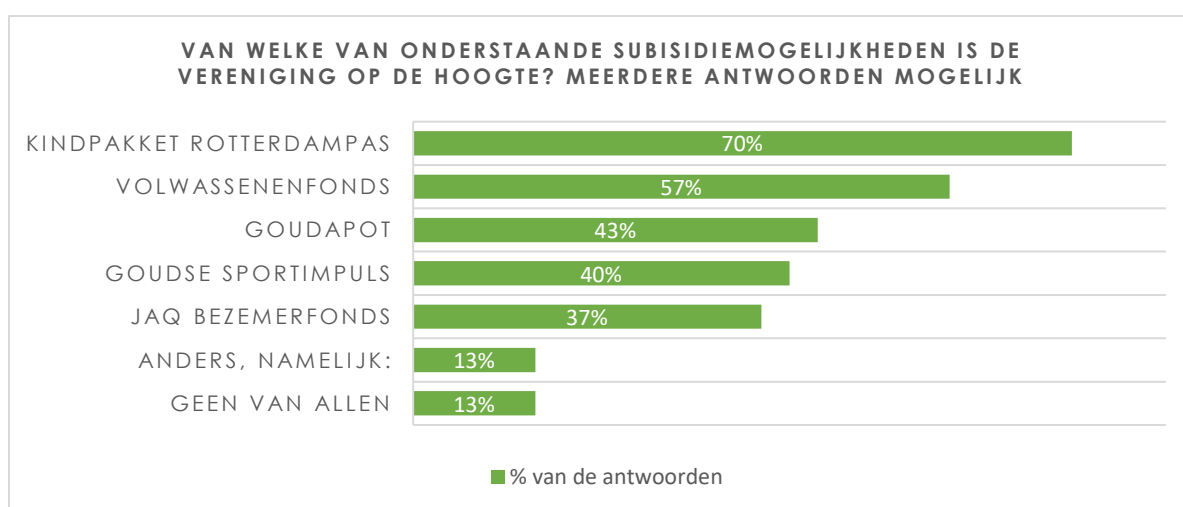

3.6 Financiën

Om de financiën gezond te houden zijn er twee mogelijkheden. Het verlagen van de kosten of het verhogen van de inkomsten. Uit de antwoorden blijkt dat vooral bij het verhogen van de inkomsten ruimte voor verbetering is. Vooral het verhogen van de sponsorinkomsten is een verbeterpunt. 27% is tevreden over het aantal sponsors. Ten opzichte van de scan uit 2019 is dit een lichte toename van 8%. Volgens een respondent zijn het aantal sponsors het afgelopen jaar toegenomen door het aanstellen van een sponsorcommissie. Anderen verenigingen zijn deels (33%) of niet (40%) tevreden over het aantal sponsors.

Hiernaast zijn verenigingen ook geïnteresseerd in het verwerven van andere inkomstenbronnen. Daarbij wordt in een aantal gevallen al gebruik gemaakt van de Goudse subsidies zoals de GoudaPot, Goudse Sportimpuls, het Jaq Bezemerfonds, Volwassenenfonds en Kindpakket van de Rotterdampas. Dit zijn alleen geen structurele subsidies.

Uit onderstaande grafiek blijkt dat niet alle verenigingen bekend zijn met belangrijke Goudse subsidiemogelijkheden. Ten opzichte van 2019 is de bekendheid van vrijwel alle subsidiemogelijkheden gedaald.

De mate waarin gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheden zijn lager. Van het Kindpakket maakt 47% gebruik, het Volwassenenfonds 30% en zowel van het Jaq Bezemerfonds als de Goudse Sportimpuls 27% van de respondenten. Daarnaast geeft 20% aan gebruik te maken van de GoudaPot. Andere subsidies die aangevraagd worden zijn de landelijke regelingen: sportimpuls, duurzaamheidssubsidies, grenzeloos actief, RaboClubSupport, NLdoet en de subsidie bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).

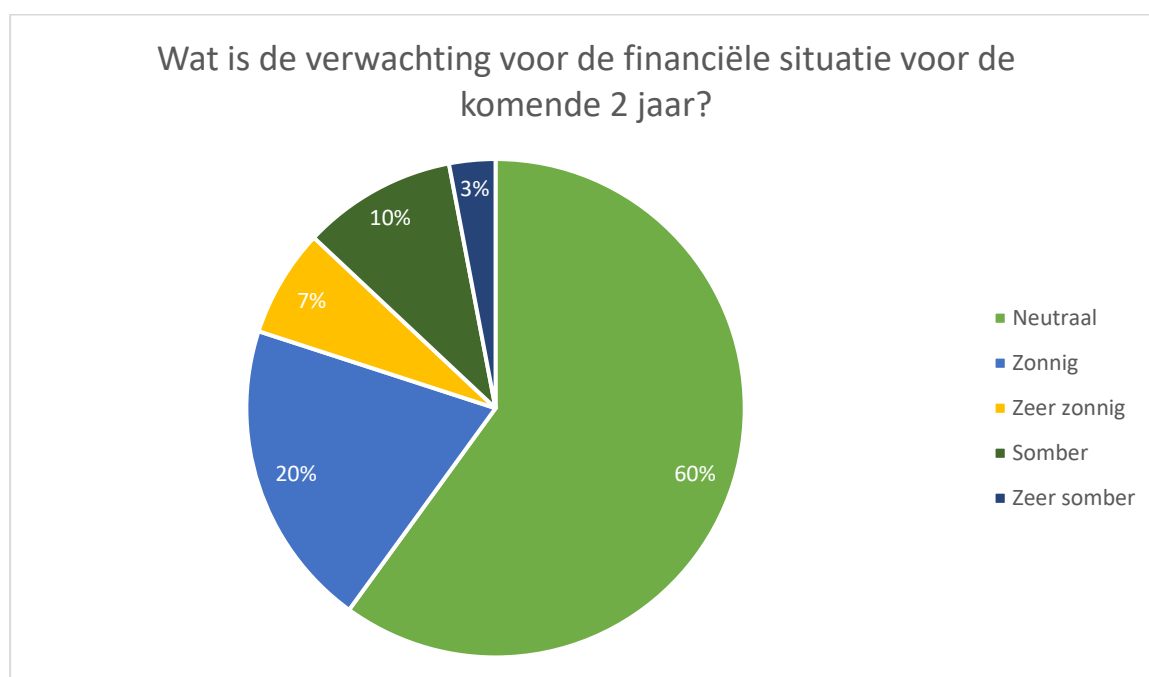
Meer dan 80% van de verenigingen hebben een gezonde financiële huishouding. De overige 20% geeft aan deels een gezonde financiële huishouding te hebben. Zo worden contributies goed op tijd geïnd, reserveren veel verenigingen geld voor toekomstige uitgaven en is er in veel gevallen ruimte voor onverwachte uitgaven.

Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (60%) niet verhoogd. In 2019 was dit maar 38% van de respondenten. Gebeurt dit wel dan doen sommige verenigingen dit door middel van een inflatiecorrectie (30%), maar ook stijgende kosten (10%) kunnen een reden zijn om de contributie te verhogen.

Verenigingen kunnen op diverse manieren extra inkomsten genereren. Naast contributie en sponsoring worden er nog andere wegen gebruikt. Genoemd zijn:

- Kantineopbrengsten
- Verhuurinkomsten
- Inkomsten uit subsidies en fondsen
- Organisatie toernooien en events
- Oud papieropbrengst
- Giften
- Grote verenigingsactie

De meerderheid van de verenigingen ziet de financiële situatie neutraal in (60%). Dit is vergelijkbaar met de resultaten uit 2019. De verwachtingen voor de komende 2 jaar:

Wel hebben de verenigingen uiteraard financiële uitdagingen als het gaat om de komende 2 jaar. Naast het op peil houden of verhogen van het aantal leden i.v.m. contributie inkomsten en aantal sponsoren uitbreiden of op peil houden zijn de volgende uitdagingen genoemd:

- Begroting sluitend houden en tijdig innen van contributie;
- Zorgen voor voldoende reserves om grote uitgaven te kunnen doen voor onderhoud en aanschaf (speel-)materialen;
- Inventarisatie (ver)nieuwbouw clubhuis/accommodatie;
- Onderzoek herinrichten schuldenlast eigendom velden en clubhuis;
- Kantine inkomsten weer op niveau krijgen na sluiting in coronatijd;
- Beheersbaar houden van de zaal en veldhuur;
- Investeren in duurzaamheid en uitgaven onder controle houden.

70% van de respondenten geeft aan dat de coronacrisis invloed heeft op de financiële situatie van de vereniging. Daartegenover geeft maar 13% van de respondenten aan de financiële situatie de komende 2 jaar somber in te zien. 13% van de respondenten geeft aan niet voldoende ondersteuning te hebben gekregen rondom de coronacrisis. En 17% van de respondenten vinden de financiële ondersteuning onvoldoende toegankelijk. Wat betreft de financiële situatie van de vereniging heeft de coronacrisis met name invloed gehad op kantineopbrengsten.

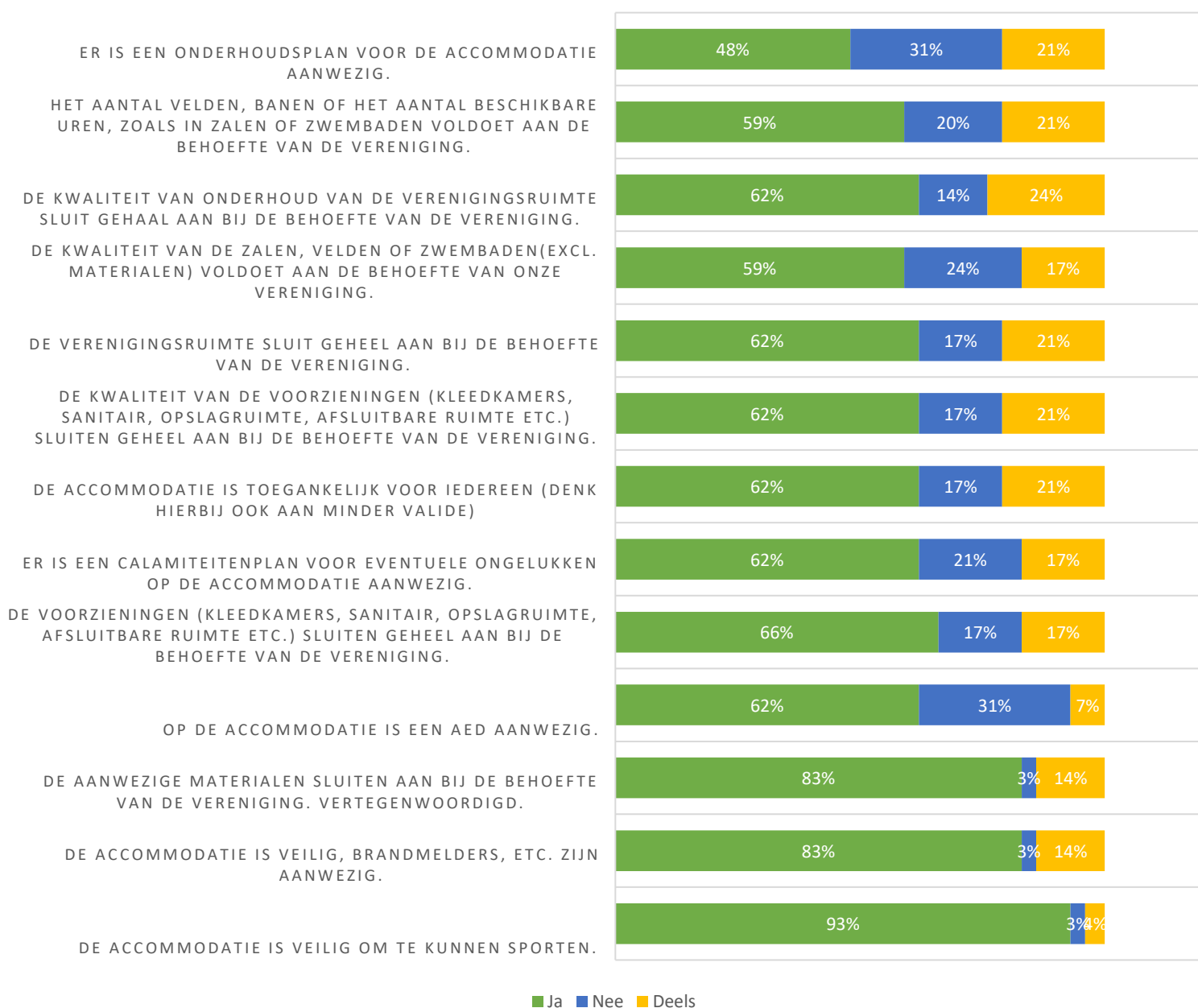
3.7 Accommodaties

Wat betreft de accommodaties zijn de problemen en uitdagingen divers van aard zonder dat daar echt gemene delers in zitten. De specifieke verenigingspunten worden besproken in de nabespreking met de individuele verenigingen.

Opmerkingen met betrekking op de staat van accommodaties die verhuurd worden door SPORT•GOUDA kunnen worden aangegeven in het klanttevredenheidsonderzoek. Deze is uitgevoerd in het najaar van 2021. Bij de gesprekken worden deze resultaten in zijn algemeenheid meegenomen.

Over de stand van zaken van de accommodaties zijn ook vragen gesteld. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen huur, gedeeltelijk huur of volledig eigendom. Daar is als volgt antwoord op gegeven:

STAND VAN ZAKEN VAN DE ACCOMMODATIES

4. Open en ondernemend

Sportverenigingen vervullen per definitie een maatschappelijke rol en is een speler in het maatschappelijke veld door hun core business: het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten. Sportverenigingen is een verzameling mensen die zichzelf hebben verenigd vanuit een gemeenschappelijk belang: het beoefenen van sport. De laatste jaren is er een trend in de sport- en beweegsector waarbij clubs zich meer openstellen, partnerschappen in de wijk aangaan en nieuwe doelgroepen aan zich binden.

Een aantal verenigingen is zo vitaal dat ze van meerwaarde zijn voor specifieke doelgroepen of de directe omgeving. De wil om iets extra's te doen voor specifieke doelgroepen of in de buurt, denk aan maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's, is er soms wel. Echter 66% van de Goudse verenigingen is niet actief in de wijk. In 2019 gaf nog 78% van de respondenten aan niet actief te zijn in de wijk.

Daarnaast is het niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken. Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams en de sportmakelaars/buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders.

4.1 Vernieuwend Sportaanbod

Bij een aantal verenigingen is een aanbod voor mensen voor wie sporten niet (meer) vanzelfsprekend is. Daarnaast organiseert een aantal verenigingen ook activiteiten in de directe omgeving. Ander sportaanbod bij de sportverenigingen is beweegaanbod voor ouderen (55+) en mensen met een beperking zoveel mogelijk mee te laten sporten met reguliere groepen.

Een belangrijke voorwaarde voor het kunnen creëren van nieuw aanbod is dat voor bepaalde doelgroepen specifieke begeleiding nodig is. Van verenigingen is niet altijd te verwachten dat ze daar de verantwoordelijkheid voor kunnen dragen of de mogelijkheden voor hebben. Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (21%), mentale beperking (17%) en lichamelijke beperking (14%). Voor statushouders heeft 7% een speciaal aanbod. Helaas is onder de respondenten geen vereniging met speciaal aanbod voor dak- en thuislozen. 7% geeft wel aan hier interesse in te hebben.

Een geslaagde methode om nieuw sportaanbod voor specifieke doelgroepen tot stand te brengen is de Goudse Sportimpuls. Deze subsidieregeling kan in 2022 opnieuw aangevraagd worden.

34% van de verenigingen heeft beweegaanbod voor ouderen (55+'ers). Zoals:

- Wekelijkse trimavond onder professionele begeleiding;
- 55+ team en trimhockey;
- Wekelijkse veteranencompetitie, walking football 60+;
- Wandelgroep, jeu de boules groep;
- Dag lidmaatschap;
- Schaats- en skeelertraining;
- Nordic Walken en langlaufen;
- Speciale opleiding voor 60+'ers met hulp van subsidie vanuit de gemeente;
- Één keer per week kan men instappen en geheel naar eigen kunnen, conditie en motivatie lessen volgen.

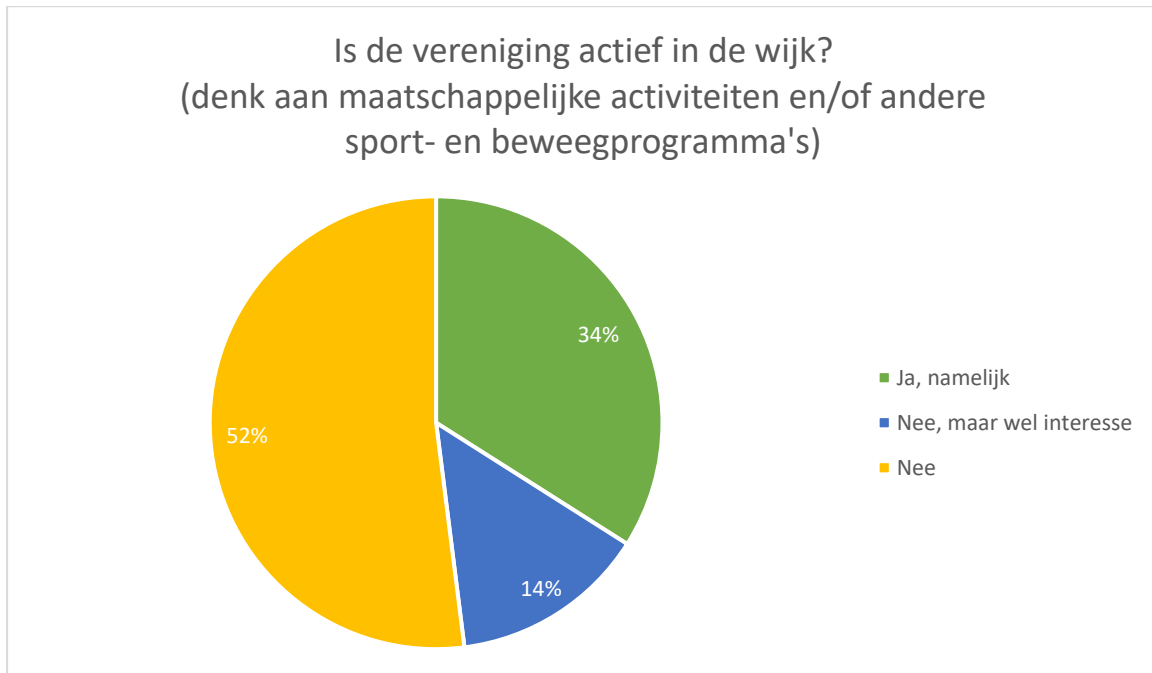
14% van de verenigingen heeft wel interesse om speciaal aanbod voor ouderen (55+'ers) op te gaan zetten.

4.2 Maatschappelijke Rol

Verenigingen die succesvolle maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's organiseren zijn meestal de verenigingen met een hoge organisatiegraad. Projecten zijn geborgd binnen de vereniging en er is ook bestuurlijk de wil om een meerwaarde voor de wijk te zijn.

Het is te verwachten dat naarmate er meer vitaliteit binnen de verenigingen is er meer ruimte is om dergelijke activiteiten te ontplooiën. Verenigingen kunnen daarbij geïnspireerd raken door de goede voorbeelden van andere Goudse verenigingen.

Hieronder is de verdeling van de percentages weergegeven:

34% van de verenigingen geeft aan actief te zijn in de wijk. De volgende maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's komen hierbij aanbod:

- Meedoen aan wijkevenementen zoals in de zomer bij Westergouwe;
- Geven van diverse clinics en ontmoetingsdagen;
- Sport BSO in de kantine, tweedehands kledingbeurs, vereniging van eigenaars vergaderingen;
- Verzorgen van trainingen en andere activiteiten voor kansarme jongeren en statushouders;
- Huttenbouwdorp, Hofstededagen en Sinterklaasintochten;
- Zomeractiviteiten voor alle Gouwenars.

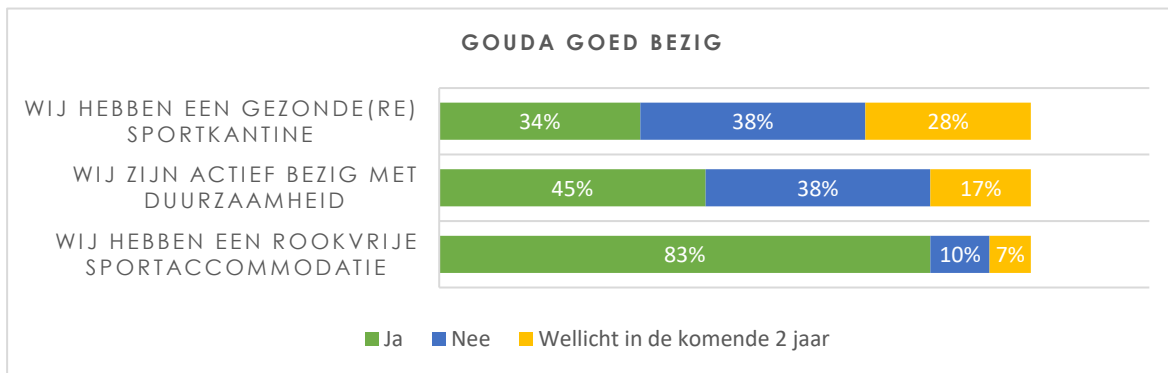
52% geeft aan voorlopig geen maatschappelijke activiteiten te willen ontplooiën. De verenigingen die dit wel willen maar nog geen speciaal aanbod hebben (14%), vinden het belangrijk om aan te sluiten bij de vraag. Zij staan er voor open om benaderd te worden.

4.3 Gouda Goed Bezig

De Gouda Goed Bezig aanpak komt terug op drie terreinen die betrekking hebben op de sportverenigingen.

- Rookvrij sportaccommodatie
- Gezonde(re) Sportkantine
- Duurzaamheid

Steeds meer gaan verenigingen aan de slag met deze thema's.

4.3.1 Rookvrij

De rookvrije sportomgeving krijgt steeds meer aandacht binnen verenigingen. Van de respondenten is 83% daar in meer of mindere mate mee bezig. Sommigen hebben het vignet behaald, terwijl andere tussenstappen nemen. Een aantal verenigingen lift mee op de maatregelen die SPORT•GOUDA heeft genomen rondom haar accommodaties.

De verwachting is dat meer verenigingen hierin stappen zullen gaan nemen. Aandachtspunt hierbij is dat het kader van sommige verenigingen moeite heeft met deze maatregelen.

4.3.2 Gezonde(re) sportkantine

Inmiddels heeft een aantal verenigingen een gezonder aanbod in de kantine (34%).

Daarnaast zijn verschillende verenigingen van plan om dit op te pakken (28%). Om ze daarbij te ondersteunen en om eventueel koudwatervrees weg te nemen worden de verenigingen vanuit Gouda Goed Bezig geadviseerd.

4.3.3 Duurzaamheid

45% van de verenigingen is actief bezig met duurzaamheid. Denk onder andere aan de aanschaf van zonnepanelen, ledverlichting, water- en lichtsensoren, een warmtepomp etc. Onder de respondenten geeft 17% aan met het verduurzamen van de vereniging binnen 2 jaar aan de slag te gaan. Ook beleidsmatig is hiervoor aandacht binnen de beleidsplannen (zie paragraaf 3.1 structuur en beleid). In samenwerking met de Gemeente, o.a. door te kijken naar financieringsmogelijkheden, zal het aantal verenigingen dat hieraan vorm en inhoud geeft nog verder toenemen.

4.4 Verenigingsondersteuning

Aan de respondenten is gevraagd welke behoefte aan verenigingsondersteuning er is. Hierbij zijn de volgende ondersteuningsvragen benoemd:

- Ledenwerving;
- Werven en behouden van vrijwilligers;
- Juridische ondersteuning (bijv. voor de statuten)
- Beheer en onderhoud vraagstukken;
- Kennisdeling netwerk;
- Veiligheid accommodatie;
- Ontwikkeling kader en begeleiding trainers;
- Periodiek overleg over kansen en bedreigingen voor de sportaanbieder;
- Hulp en ondersteuning bij verduurzaming;
- Hoe verhogen we ouderenbetrokkenheid;
- Continueren aanbod cursussen voor scholen;

Daarnaast is 66% van de verenigingen bekend met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Sportlijn van NOC*NSF Sportakkoord.

Bijlage: Achtergrond informatie

Sportverenigingen in Nederland

In Nederland sporten veel mensen in georganiseerd verband. Dit komt onder andere door de sterke sportinfrastructuur met de unieke Nederlandse verenigingscultuur. In Nederland zijn meer dan 24 duizend verenigingen (bij NOC*NSF aangesloten sportbonden) met samen meer dan 5.2 miljoen leden.

Een sportvereniging is een vereniging voor mensen die een sport beoefenen. Vaak gaat het om personen die eenzelfde sport beoefenen of die nauw betrokken zijn bij diezelfde sport. Er bestaan echter ook omnisportverenigingen, waarbij meerdere sporten tegelijk worden beoefend. Een vereniging wordt meestal gefinancierd door ledencontributie en sponsoring.

Sport is hierbij meestal het doel op zich. Verenigingen staan steeds vaker voor organisatorische uitdagingen om hun kernactiviteiten goed uit voeren en mee te gaan met de veranderende wereld om hen heen.

Sportverenigingen kunnen daarbij steeds vaker een rol in het 'sociale domein' spelen. Verenigingen worden hierbij uitgedaagd een bijdrage te leveren aan de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Verenigingen zijn daarbij niet langer intern maar ook extern gericht en staan open voor nieuw aanbod en nieuwe doelgroepen. Verenigingen stellen (actief) hun accommodatie open voor nieuwe initiatieven die niet per definitie sport gerelateerd hoeven te zijn en een bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid van wijken en buurten. Sport wordt dan ingezet als middel om een ander doel te bereiken zoals activatie, integratie, socialisatie etc.

De Vitale vereniging

Er worden landelijk verschillende definities van het begrip Vitale vereniging gehanteerd. In de Goudse sportnota staat de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren.'

Vanuit SPORT•GOUDA onderschrijven we die keuzevrijheid. Wel trekken we de sportieve en maatschappelijke rol uit elkaar als het gaat om vitaliteit. In het kader daarvan hanteren we de uitgangspunten die het NOC*NSF heeft vastgesteld. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn er thema's die bijdragen aan het op juiste wijze invulling kunnen geven van de maatschappelijke rol van de verenigingen.

Er zijn volgens die zienswijze zeven belangrijke thema's die bepalen in welke mate een vereniging vitaal is en haar 'basis op orde heeft':

- **Beleid** (de vereniging werkt met een missie en visie en met beleidsplannen)
- **Leden** (stabiel of groeiend ledental en groeiambitie)
- **Kader** (er is voldoende kader, er is een actueel plan voor werving en behoud Van vrijwilligers en er is aandacht voor persoonlijke ontwikkeling)
- **Financiën** (de vereniging heeft een gezonde financiële positie, een sponsorplan en Ruimte voor onverwachte uitgaven)
- **Accommodatie** (de accommodatie is in goede staat en zaken als exploitatie, beheer en onderhoud verlopen naar wens)
- **Cultuur** (de identiteit die de vereniging heeft en de sfeer die er heerst binnen de vereniging)

Voor een vereniging is het van groot belang een goed beeld te hebben van de mate van vitaliteit. Het maakt helder en duidelijk wat de sterke en zwakke punten zijn en waar de kansen en bedreigingen liggen. De vereniging kan op deze manier, gefundeerd, de juiste keuzes maken.

Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen

Naast vitaliteit vanuit de interne organisatie komt er voor verenigingen in toenemende mate de vraag om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de omgeving waarin de verenigingen actief zijn. Daarnaast worden verenigingen uitgedaagd een bijdrage te leveren aan het sociale domein.

Er zijn vijf thema's die bepalen in welke mate een vereniging invulling aan haar maatschappelijke rol vervult. Vanuit het NOC*NSF wordt dit omschreven als de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

- **Beleid** (de vereniging werkt met een beleidsplan maatschappelijke rol)
- **Accommodatie** (de accommodatie wordt gebruikt door andere organisaties)
- **Aanbod** (aanbod voor bijzondere doelgroepen en samenwerking met partners uit zorg, welzijn en onderwijs)
- **Buurtbewoners** (weet de verenigingen wat er leeft in de buurt)
- **Samenwerking** (met andere organisaties, instanties, aanbieders of gemeente)

De mate waarin een vereniging invulling geeft aan of open staat voor deze thema's bepaald de bijdrage die een vereniging kan leveren. Dit is een keuze van de verenigingen zelf al kunnen ze bij het maken van die keuze wel geholpen worden d.m.v. verenigingsondersteuning en de samenwerking met de juiste maatschappelijke partners. .

Sportverenigingen in Gouda

De vraag hoeveel sportverenigingen Gouda heeft is niet direct te beantwoorden. Een veel gebruikte definitie is: sport is een fysieke bezigheid met vaste regels en waarbij vaak sprake is van competitieverband.

Gouda kent hierbij een breed aanbod van verenigingen. Van atletiek tot zwemmen; van de meeste sporten is er wel een aantal mensen wat ooit een vereniging heeft opgericht om deze sport in gezamenlijkheid in Gouda te beoefenen.

Voor dit onderzoek hebben uiteindelijk iets meer dan 60 verenigingen een uitnodiging gehad. Daar waar het NOC*NSF bij haar KISS rapportage (Een KISS rapportage geeft tot op 4-cijferig postcode niveau een beeld van het ledenpercentage bij sportverenigingen/sportbonden) ook de hengelsport meeneemt hebben wij dat niet gedaan en ook niet alle denksportverenigingen hebben een uitnodiging ontvangen.